

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 528/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

107/2011. (IV. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. október 12-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – előterjesztett **panaszát** a 2011. április 13-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – BRFK Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. október 12-én terjesztette elő beadványát elektronikus úton – amelyet aláírásával 2010. október 28-án megerősített – a vele szembeni intézkedés és annak részrehajló volta miatt, és kérte a Testület vizsgálatát.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2010. október 7-én egy fővárosi áruháznak a mozgáskorlátozottak számára fenntartott helyén parkolt gépkocsijával, mivel édesanyja mozgáskorlátozott, ezért érvényes igazolvánnyal rendelkezik. A panaszos édesanyját és élettársát várta, amikor az ott járőröző rendőrségi gépkocsi leállt és a benne ülő két rendőr igazoltatta őt. A panaszos átadta nekik az okmányait és a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

mozgáskorlátozott igazolványt. Ekkor érkezett meg a panaszos élettársa, mert ő már végzett a vásárlással. Megkérdezték a panaszosztól, hogy hol van édesanyja, mire ő azt reagálta, még nem látja őt. Az eljáró rendőrök erre azt közölték, „akkor ez egy helyszíni bírság lesz”, és bevonják az édesanyja igazolványát. A panaszos erre visszakérdezett, hogy mi indokolja ezt, mire azt felelték, akkor feljelentik a panaszoszt. A panaszos megjegyezte, hogy egyértelműen éreztették vele, hogy a bőre színével van a bajuk.

A panaszos megkérte a rendőröket, hogy várjanak még egy kicsit türelemmel az édesanyjára, mert hamarosan visszaérkezik. Erre a következő választ kapta a panaszos: „Ez a baj veletek, hogy nem tudtok beilleszkedni a társadalomba!” Ettől a ponttól kezdve az intézkedés tegeződve folytatódott.

A panaszos értetlenül állt a történetek előtt, és teljesen megalázónak érezte az egész eljárást, különösen úgy, hogy az több ember előtt zajlott. A panaszos többször elmondta, hogy édesanyja hamarosan megérkezik, de a rendőrök gúnyos, cinikus mosollyal közölték vele: „Te csak kezdj gyűjtögetni a bírságra”. Hozzátette a panaszos, hogy ezt a mondatot ötször ismételték el. A panaszos ezért úgy érezte, hogy direkt provokálják őt. Ekkor a panaszos élettársa meg is kérdezte a rendőröktől, hogy mit értenek az alatt, hogy „nem tudtok beilleszkedni a társadalomba”, valamint azt, hogy esetleg a bőrük színével van-e a probléma, mire egy „lenéző” mosoly volt a válasz. A panaszos itt megjegyezte, hogy nem tudja, hogy mi volt ezzel a rendőrök célja, őt úgy nevelték – roma származása ellenére –, hogy tisztelettel beszéljen és viselkedjen embertársaival, még akkor is, ha azt nem viszonozzák.

A panaszos nem tagadta azonban, hogy azt mondta mindezek után a rendőröknek, hogy „ne vele szórakozzanak, hanem foglalkozzanak az igazi szabálysértőkkel, és mellőzzék a célszerű kifejezéseiket”.

Betelefonált az áruházba édesanyjához, hogy megkérje, jöjjön ki onnan, mert a rendőrök nem hiszik el a panaszosnak, hogy ott van. Ekkor az egyik rendőr – cinikus mosollyal az arcán – azt mondta, már késő, a feljelentés már megtörtént. A rendőrök nem voltak hajlandóak a panaszos édesanyjára várni, és ismételten elhangzott, hogy a panaszos csak gyűjtögessen a bírságra.

A panaszos ezután elkérte a rendőrök jelvéyszámát, mire azt a választ kapta, „majd pont neked fogom igazolni magam”. A panaszos ismételten – már nagyon idegesen – megkérte őket erre, mire megadták az azonosító számokat.

Ahogy elmentek a rendőrök, a panaszos édesanyja éppen kiért az áruházból. A rendőrök 50 méterre igazoltattak egy másik személyt, ezért odamentek édesanyjával. A rendőrök semmit sem reagáltak arra, hogy a panaszos édesanyja a helyszínen megjelent. A panaszos ezen rendőri magatartást is megalázónak értékelte.

A panaszos az áruház dolgozóitól – így a közelben tartózkodó biztonsági őröktől és pénztárostól – kért segítséget. A panaszos mindenkitől elutasító választ kapott.

A panaszos a fentiek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A Testület megkeresésére – melyet a Testület 2010. január 25-én hivatalos feljegyzésben rögzített – panaszos kérte mivel panaszbeadványát a rendőrségre is eljuttatta –, hogy az ügyben a Testület vizsgálata alapján az országos rendőrfőkapitány hozzon határozatot, továbbá nem tiltakozott a panasznak az illetékes rendőrkapitányságra történő áttétele ellen.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőr-főkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) illetékes Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint a panaszossal szemben a rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának beosztottai, két r. főtörzsőrmester kezdeményezett intézkedést egy budapesti kerület áruházának parkolójában, ugyanis a panaszos az általa vezetett gépkocsival a mozgáskorlátozottakat szállító járművek részére fenntartott várakozóhelyen parkolt. Az intézkedő rendőrök feljelentést készített a panaszossal szemben.

A tájékoztató levél ezt követően az egyik intézkedő rendőr által jegyzőkönyvbe mondott nyilatkozatát tartalmazza, amelyet a Testület az alábbiakban ismertet.

2) Az illetékes rendőrőrs által kiállított feljelentés szerint – amelyet az egyik eljáró r. főtörzsőrmester az intézkedés napján tett meg – a rendőr észlelte, hogy közlekedés táblával és frissen felfestett útburkolati jellel kijelölt mozgáskorlátozott parkolóban várakozik egy olyan gépkocsi, amelyre nem helyezték ki a mozgáskorlátozott kártyát.

Ahogy a rendőr a gépkocsihoz lépett, a gépkocsi vezetője – aki éppen az általa megvásárolt árut pakolta a gépjárműbe – a következőket közölte a rendőrrel: „már megyek is főnök”.

A szabálysértő panaszost a rendőr igazoltatás alá vonta, és közölte vele az általa elkövetett szabálysértést, valamint, hogy ellene szabálysértési feljelentéssel fog élni.

A panaszos elmondta, hogy ugyan édesanyja „rokkant kártyája” a gépkocsiban van, de azt nem használta, mivel édesanyja nincs a helyszínen.

A panaszos az eseten felháborodott, és közölte, hogy vele nem fognak „szórakozni”, majd a rendőr füle hallatára felhívta édesanyját, és szó szerint a következőket mondta neki: „Anya gyere a [...] -hoz, mert itt van két okos rendőr, és fel akarnak jelenteni. Menj be a [...] -ba, vegyél valamit és gyere ki a rokkant parkolóhoz, mert itt parkolunk”.

A rendőr közölte a panaszossal, hogy tegye szabaddá a mozgássérültek számára kijelölt parkolóhelyet, és ismételten felhívta rá a figyelmet, hogy szabálysértési feljelentéssel fog élni, mire a panaszos feljegyezte a rendőr nevét és rendfokozatát.

3) Az egyik eljáró rendőr meghallgatásáról szóló jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a szabálysértési feljelentésben foglaltak a valóságot tartalmazzák, valamint, hogy az abban leírtakat továbbra is fenntartja a rendőr.

A feljelentésben foglaltakat egyezően tartalmazza a jegyzőkönyv azzal a kiegészítéssel, hogy miután panaszos és a gépkocsi iratait elkérték, azokat leellenőrizték a körözési nyilvántartásban, majd az adatok rögzítésre kerültek. A panaszossal közölte a rendőr, hogy szabálysértési feljelentéssel fog élni vele szemben, mivel a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 17. § e) pontjában foglaltakat figyelmen kívül hagyva parkolta le gépjárművét.

A tájékoztatás után a panaszos telefonálni kezdett, édesanyjával beszélt. A rendőr még egyszer közölte az adatrögzítés tényét valamint, hogy szabálysértési feljelentést készítenek ellene. Ezután az iratait visszaadta a rendőr, elkészöntek és beszálltak a szolgálati gépkocsiba. Ekkor a panaszos odament a rendőrökhöz és elkérte tőlük a jelvéyszámaikat, amit készségesen megadtak neki, majd elhagyták a helyszínt.

A rendőr megjegyezte, hogy egy biztonsági őr és egy idős hölgy szemtanúja volt a történeteknek. Hozzátette, hogy mobiltelefonnal készített egy fényképfelvételt a szabálytalanul várakozó gépjárműről, ami mellett jól láthatóan egy áruval megpakolt bevásárlókocsi állt.

Azon kérdésre, hogy az intézkedés során beszélt-e udvariatlanul vagy esetleg arrogánsan, illetőleg, hogy tettek-e utalást a panaszos etnikai hovatartozására, az eljáró rendőr azt felelte, nem. Hozzátette, hogy mindketten elvárható hangnemben, körültekintően, pártatlanul folytatták le az intézkedést. Nem azért jelentették fel a panaszost, mert nem tetszett a rendőröknek a panaszos viselkedése, hanem mert a KRESZ vonatkozó szabályait (megállás, várakozás) figyelmen kívül hagyva úgy parkolt le, hogy elfoglalt egy, kizárólagosan mozgáskorlátozottak számára fenntartott parkolóhelyet. A panaszos által a rendőrök „szájába” adott mandotok nem hangzottak el.

4) A panaszos meghallgatásáról készült jegyzőkönyv a panaszbeadványhoz képest azt a többlet információt tartalmazza, hogy a panaszos a parkolásra jogosító kártyát az

első szélvédőre kitette. A panaszos édesanyja rendelkezik mozgáskorlátozott igazolvánnyal, ezért parkolta le a gépkocsit a mozgáskorlátozottak részére fenntartott helyen. Miközben a panaszos édesanyjára és élettársára várakozott, megállt egy járőrautó a panaszos gépkocsija előtt. A panaszost köszönés után személyazonossága megállapítása céljából igazolásra szólították fel, valamint a gépjármű iratait és a vezetői engedélyt is elkérték. Megkérdezték tőle, hogy fogyasztott-e alkoholt, valamint leellenőrizték az adatokat a nyilvántartásokban.

Mialatt igazoltatták a panaszost, az egyik rendőr látta, hogy az átadott iratok között ott van a parkolásra jogosító mozgáskorlátozott kártya. Megkérdezte a panaszost, hogy hol van az édesanyja, mire azt válaszolta, hogy az áruházban, és azt is hozzátette, hogy élettársa már jön, aki meg tudja erősíteni állítását. A rendőrök azonban nem voltak hajlandóak beszélni a panaszos élettársával, és közölték, hogy mivel a panaszos édesanyja nincsen a helyszínen, őt helyszíni bírsággal sújtják és bevonják az igazolványt is. Ekkor kezdtek személyeskedni a panaszossal.

A rendőrségi előadó azon kérdésére, hogy nyíltan vagy burkoltan tettek-e utalást a bűrszínére és etnikai hovatartozására, a panaszos a beadványában leírtakkal egyezően adta elő a történeteket.

A panaszos előadó kérdésre úgy emlékezett, hogy az intézkedés kb. 15-20 percig tartott.

A panaszos továbbá előadta, hogy a Testülethez is benyújtotta a panaszát, ahol levélben, illetőleg telefon útján úgy nyilatkozott, hogy a panasza Testület általi vizsgálatát kéri.

5) A panaszos élettársa meghallgatásáról készült jegyzőkönyv a következő releváns információkat tartalmazza.

Amikor kijött az áruházból, azt tapasztalta, hogy a panaszos mellett két egyenruhás rendőr is áll. A panaszost igazoltatták, majd mikor már a panaszos élettársa is odaért hallotta, hogy a panaszos megkérdezte a rendőröktől, miért akarják elvenni a mozgáskorlátozott kártyát, mire a válasz az volt, „jó, akkor feljelentem”. Azt is hallotta, amikor az egyik rendőr azt mondta, „Ez a baj veletek, hogy nem tudtok beilleszkedni a társadalomba!”. Ekkor a panaszos élettársa a következő kérdést tette fel az egyik rendőrnek: „A bőrünk színével van a baja?”. Erre válasz nem érkezett, csak cinikusan mosolygott a rendőr. A panaszos fel kívánta hívni édesanyját annak igazolására, hogy ő jogosan parkol a mozgáskorlátozottak részére fenntartott helyen, mire a rendőrök azt felelték, „Most már késő”, „Gyűjtsd a pénzt a bírságra!”, „Nem gondolod, hogy a Te anyádra fogok várni!”.

Ezután beültek az autóba, ekkor a panaszos elkérte jelvénytiszta számukat, mire a reakció a következő volt: „Pont neked fogom megadni!”. El akartak indulni, de a panaszos újabb felszólítására megadták a számokat.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette a panaszos igazoltatásának jogszerűségét és rendőrök által alkalmazott bánásmódot.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljárásról való jogát, az 54. §-ának (1) bekezdésében szabályozott emberi, valamint az 59. §-ának (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez. A Testület továbbá vizsgálta az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésében biztosított jog érvényesülését a megkülönböztetés tilalmához és részrehajlásmentes ügyintézéshez.

1) A Testület azt értékelte először, hogy jogszerűen került-e sor a panaszossal szembeni intézkedésre, így igazoltatására és a gépjármű iratainak ellenőrzésére.

a) A Testületnek abban kellett elsősorban állást foglalnia, hogy a panasz mely része vonatkozásában van hatásköre vizsgálatot folytatni az eljárásról szabályozó Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-a alapján.

A Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

A panaszban említett helyszíni bírságra – amelyre egyébként a rendőrségi iratok nem tartalmaztak utalást – és szabálysértési feljelentésre, valamint arra, hogy a panaszos magatartásával valóban szabályt sértett-e a Testület hatásköre nem terjed ki. A szabálysértési eljárásra, így a lehetséges jogorvoslati lehetőségekre is a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény tartalmaz rendelkezéseket.

A Testület utal ugyanakkor azon töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértés tényállásszerűségét – figyelemmel a fenti rendelkezésekre – a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Annak megállapításához azonban, hogy a rendőrség kellő körültekintéssel és megfelelő jogalapra hivatkozva járt-e el akkor, amikor szabálysértés elkövetésének gyanújára hivatkozva vontatott intézkedés alá a panaszost, elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a szabálysértés valamilyen fokú gyanúja felmerült-e az adott esetben.

b) A rendőrség az intézkedés jogszabályi háttereként a KRESZ 17. § (1) bekezdés e) pontjának megsértését jelölte meg.

A Testület utal az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, mely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése ezt tovább részletezve úgy rendelkezik, hogy bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A Testület emlékeztet arra is, hogy a közlekedésrendészeti intézkedést az Rtv. 44. §-a szabályozza, amelynek (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A KRESZ 17. § (1) bekezdése a tájékoztatást adó jelzőtáblákra vonatkozó szabályokat rögzíti. Ezen jogszabályhely e) pontjának utolsó mondata szerint „a mozgáskorlátozottakat szállító járművek részére fenntartott várakozóhelyet kiegészítő tábla (115. ábra) vagy külön jelzőtábla (115/a. ábra) jelezheti;”. Továbbá a KRESZ 51/A. §-a szerint – amely jogszabályhely a mozgáskorlátozottak külön engedélye és jelzése kapcsán fogalmaz meg előírást – egyebek mellett a KRESZ 17. § (1) bekezdésének e) pontjában említett jogosultság azt a mozgáskorlátozott személyt vagy az őt szállító jármű vezetőjét illeti meg, aki külön jogszabály alapján erre engedélyt kapott, és a járművön az engedélyre utaló jelzés van.

A Testület utal továbbá a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésére, ami kimondja, hogy használatkor az igazolványt a mozgásában korlátozott személyt szállító jármű szélvédője mögött úgy kell elhelyezni, hogy előlapja a hatályosság és a jogosultság ellenőrzése céljából látható legyen. Az igazolványt az ellenőrzésre jogosult személy felszólítására ellenőrzés céljából át kell adni. Ugyanezen jogszabályhely (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik: „Az igazolvány nem adható át használatra az arra jogosulatlan személynek. A jogosultat szállító jármű vezetője az igazolvány által biztosított kedvezményekkel csak a jogosult szállítása esetén élhet. Amennyiben a jogosult maga él vissza az igazolvány biztosította kedvezményekkel, az igazolványt vissza kell vonni és a visszavonástól számított egy évig részére új igazolvány nem állítható ki. Ezt a tényt a nyilvántartásban fel kell tüntetni.”

A panaszbeadvány és a rendőrségi iratok egyező módon tartalmazzák azt a tényt, hogy a panaszos mozgáskorlátozottak számára fenntartott parkolóhelyen várakozott gépkocsijával. Az információk között azon körülmények vonatkozásában húzódtott ellentét, hogy a panaszos édesanyja részére kiállított mozgáskorlátozott igazolás a gépkocsi szélvédője mögé elhelyezésre került-e vagy sem, illetőleg, hogy a panaszos édesanyja valóban az áruházban tartózkodott-e. A panaszos rendőrségen történő meghallgatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy az igazolást kihelyezte a szélvédőjére, ugyanakkor ezzel szemben a rendőrségi iratok arról számoltak be, hogy az nem volt ott, sőt a panaszos elmondta a rendőröknek, hogy az édesanyja nevére kiállított kártya a gépkocsiban van, de azt nem használta, mivel édesanyja nem volt a helyszínen. A panaszosi előadás szerint azonban a panaszos édesanyja az áruházban tartózkodott, és a panaszos éppen rá és élettársára várakozott. A beadvány szerint fel is hívta a panaszos édesanyját, hogy jöjjön ki az áruházból, ezzel szemben a rendőrségi iratok szerint a panaszos a következőket mondta a telefonba: „Anya gyere a [...] -hoz, mert itt van két okos rendőr, és fel akarnak jelenteni. Menj be a [...] -ba, vegyél valamit és gyere ki a rokkant parkolóhoz, mert itt parkolunk”.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem egyértelmű, hogy a panaszos valóban a mozgáskorlátozott igazolvánnyal rendelkező édesanyját szállította-e. A KRESZ ugyanis úgy fogalmaz, hogy a 17. § (1) bekezdésének e) pontjában említett jogosultság a mozgáskorlátozott személyt szállító jármű vezetőjét is megilleti. Ezt erősítő szabályt tartalmaz a fent ismertetett 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet, amikor kimondja, hogy a mozgáskorlátozott igazolvánnyal rendelkező személyt szállító jármű vezetője az igazolvány által biztosított kedvezményekkel csak a jogosult szállítása esetén élhet. Az kétségtelen, hogy amikor a rendőrök a panaszossal intézkedni kezdtek, a panaszos édesanyja nem tartózkodott a helyszínen, az azonban nem megállapítható, hogy az édesanya valójában az áruházban tartózkodott-e. Fontos arra is utalni, hogy a rendőrségi iratok és a panaszos élettársának meghallgatásáról készült jegyzőkönyv nem tartalmaz arra vonatkozóan adatot – szemben a panaszbeadvánnyal –, hogy az intézkedés után röviddel valóban megjelent volna a panaszos édesanyja.

A rendőri intézkedés kezdeményezése szempontjából annak van jelentősége, hogy a fennállt-e az intézkedés kezdeményezésekor annak a gyanúja, hogy a panaszos megsérti a fenti szabályt és valójában nem jogosult a mozgáskorlátozott személyek számára fenntartott helyen várakozni. A Testület megítélése szerint – anélkül, hogy a szabálysértés elkövetése tárgyában állást foglalna – a panaszossal szembeni intézkedéshez a szükséges gyanú pusztán amiatt fennállt, mert a panaszos a mozgáskorlátozottak számára kijelölt parkolóhelyen, mozgáskorlátozott személy jelenléte nélkül várakozott. Ezért a Testület megállapította, hogy a panaszos **igazoltatása és a gépjármű iratainak ellenőrzése indokolt és jogszerű volt, az nem sértette a panaszos tisztességes eljárásához és személyes adatok védelméhez fűződő jogát.**

2) A Testületnek ezt követően azt kellett vizsgálnia, hogy a rendőri intézkedéssel kapcsolatban érvényesült-e az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt azon általános elvi jelentőségű szabály, miszerint a „rendőr köteles a törvény rendelkezésének

megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.” A panaszos ugyanis beadványában több ponton kitért arra, hogy a rendőrök bűnszínére utaló megjegyzésekkel illették.

Jelen ponton a Testület ismételten hivatkozik az Rtv. 92. §-ára, mely szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, mely körbe pedig az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik. A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek vizsgálnia kell tehát azért is, mert a rendőrség jogtalan megkülönböztetés nélkül kell, hogy éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal.

Szükségesnek tartja azonban a Testület ismételten rögzíteni, hogy hatásköre nem terjed ki a szabálysértés elkövetésének megítélésére és a helyszíni bírság jogszerűsége vizsgálatára, pusztán azt mérlegelheti a Testület, hogy a rendőri fellépés diszkriminatív vagy részrehajló volt-e.

A panaszos és a rendőri állítás e tekintetben is ellentétesnek bizonyult. A rendőrség ugyanis egyértelműen leszögezte, hogy nem tettek utalást a panaszos etnikai hovatartozására. Hozzátette az egyik eljáró rendőr azt is, hogy az eljárás pártatlanul folytatták le, valamint, hogy nem a panaszos viselkedése miatt jelentették fel őt, hanem mert a KRESZ vonatkozó szabályait (megállás, várakozás) figyelmen kívül hagyva úgy parkolt le, hogy elfoglalt egy, kizárólagosan mozgáskorlátozottak számára fenntartott helyet.

A Testület jelen állásfoglalás III. részének 1) pontjában a panaszossal szembeni intézkedést jogszerűnek ítélte meg, és arra az álláspontra jutott, hogy fennállt a szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely megalapozta a panaszossal szembeni intézkedést. **Figyelemmel erre, valamint mivel nem volt más olyan körülmény, ami a panaszos kifogását megalapozta volna, az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmának megszegését és a részrehajlásmentes ügyintézés követelményét nem sértették meg a rendőrök a panaszos igazoltatásával – azaz magával az intézkedés kezdeményezésével – összefüggésben. Ugyanakkor az intézkedés módja tekintetében – különösen, hogy elhangzottak-e a kifogásolt, diszkriminatív tartalmú kijelentések az intézkedő rendőrök részéről – ugyanezen alapjog sérelme az ellentétes bizonyítékokra tekintettel nem volt megállapítható.**

3) A panaszos kifogásolta a rendőrök által alkalmazott bánásmódot és hangnemet.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló

pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. § összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban (pl. udvariatlan, megalázó hangnem, durva bánásmód).

A rendőrségi iratok a panaszossal szembeni elbánást illetően arról tanúskodtak, hogy az eljáró rendőrök nem beszéltek arrogánsan, udvariatlanul a panaszossal, mindketten az elvárható hangnemmél jártak el. A rendőr hivatkozott arra is, hogy a panaszos által a „szájukba” adott mondatok a valóságnak nem felelnek meg.

A panaszban és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak közötti ellentétet a Testület a rendelkezésre álló bizonyítási eszközökkel nem tudta feloldani, ezért úgy foglalt állást, hogy az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos Alkotmány 54. § (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

4) A Testület végül azt értékelte, hogy teljesült a rendőrök részéről a szolgálati fellépésre vonatkozó szabályok betartása. A panaszos beadványában azt állította ugyanis, hogy az intézkedést követően a két rendőr után ment, akik csak azt követően voltak hajlandóak adataikat megadni, hogy a panaszos másodszor, kissé megemelt hangon kérte azt tőlük.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. A 4. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A rendőrség tájékoztatása szerint az eljáró rendőrök az intézkedést a fent idézett intézkedési kötelezettségre vonatkozó szabályok betartásával kezdték meg. Azon körülménnyel összefüggésben pedig, hogy az intézkedés befejezése után a panaszos

odament hozzájuk és elkérte az adataikat, az egyik eljáró rendőr úgy nyilatkozott, hogy azt készségesen megadták neki, majd elhagyták a helyszínt.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapjog.

A panasz ezen része tekintetében a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható a rendelkezésre álló bizonyítékokban meghúzóó ellentét feloldhatatlansága miatt.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos igazoltatására jogszerűen került sor, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyes adatok védelméhez és a részrehajlásmentes ügyintézéshez való joga; ugyanakkor nem volt megállapítható a bizonyítékok feloldhatatlanságára figyelemmel az, hogy milyen bánásmódban részesítették a panaszost, valamint nem volt megállapítható alapjogsérelem az intézkedés végrehajtása módjának részrehajló volta és a szolgálati fellépés kérdésében sem. Ennek megfelelően a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, a panasz intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjének történő áttételéről döntött.

Budapest, 2011. április 13.

Dr. Juhász Imre
elnök
előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag